

KANSALAIPISTON OPINTOTARJONNAN KEHITTÄMINEN

Hannele Männistö

Ammatillisen opettajankoulutuksen
kehittämishanke
Huhtikuu 2013
Ammatillinen opettajakorkeakoulu
Tampereen ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Ammatillinen opettajakorkeakoulu

Hannele Männistö
KANSALAIPOISTON OPINTOTARJONNAN KEHITTÄMINEN

Opettajankoulutuksen kehittämishanke 20 sivua + 3 liitesivua
Huhtikuu 2013

Vapaan sivistystyön tarkoituksena on järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta. Vapaana sivistystyönä järjestettävän koulutuksen tavoitteena on edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävän kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista. Vapaassa sivistystyössä korostuu omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys ja osallisuus. Vapaan sivistystyön oppilaitoksia ovat kansalaisopistot, kansanopistot, kesäyliopistot, liikunnan koulutuskeskukset ja opintokeskukset. Kansalaisopistot ovat paikallisiin ja alueellisiin sivistystarpeisiin pohjautuvia oppilaitoksia, jotka tarjoavat mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi.

Kehittämishankkeen tavoitteena oli saada tietoa, miten saataisiin tulevaisuudessaakin kansalaisopistolle kurssilaisia ja miten he haluaisivat ilmoittautua kursseille. Lisäksi tarkoituksena oli kartoittaa miten verhoilukurssin osallistuneet olivat arvioineet kurssin onnistuneen ja mitä kehitettävää olisi tulevaisuutta ajatellen. Haastattelin kansalaisopisto asiantuntijaa minkälaista kehittämistä kansalaisopisto toivoisi. Haastattelun perusteella sain toivomuksen markkinoinnin ja viestinnän kehittämisestä. Kehittämishankkeen pohjaksi tehtiin kolme erillistä kyselyä.

Huonekaluverhoilukurssilaiset (N=6) antoivat palautetta kyselyn muodossa kurssistaan, jossa haluttiin tietoa kurssin toteutuksen onnistumisesta ja opetuksen ja ajankohdan oikeellisuudesta. Lisäksi kysyttiin kehittämiskohteita huonekaluverhoilukurssille. Turun yliopiston tekstiilityön opettajakopistelijat (N=14) vastasivat kyselyyn kurssien näkyvyydestä ja miten haluavat ilmoittautua kursseille tulevaisuudessa. Opiskelijat olivat tutustumassa verhoomotyöskentelyyn ja yrittäjyyteen. Tein 2007 kyselyjen perusteella kyselyn kansalaisopiston kevätnäyttelyn kävijöiden kesken (N=116) keväällä 2013, miten he ovat saaneet tietoa kurssitarjonnasta ja miten haluaisivat tulevaisuudessa ilmoittautua kansalaisopiston kurssille. Perustana markkinoinnin suunnittelulle ja laadun parantamiselle tein markkinointisuunnitelman lähtökohtaisesti siten, että se toisi lisää kurssilaisia kansalaisopistolle ja lisäisi yhteistyötä eri yhteisöjen kanssa tulevaisuudessa.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	4
2	ELINIKÄINEN OPPIMINEN	6
3	KEHITTÄMISHANKKEEN TOTEUTTAMINEN.....	8
4	AIKUISOPISKELIJOIDEN NÄKEMYKSIÄ KANSALAIPOISTON OPETUSTARJONNASTA.....	11
	4.1 Huonekaluverhoilukurssilaisten kyselyn tulokset	11
	4.2 Tekstiilityönopettajaopiskelijoiden kyselyn tulokset.....	13
	4.3 Rauman kansalaisopiston kevätnäyttelyyn osallistuneiden kyselyn tulokset.....	14
5	JOHTOPÄÄTÖKSET	16
	LÄHTEET.....	20
	LIITTEET	21

1 JOHDANTO

Vapaalla sivistystoiminnalla on suuri merkitys nykypäivänä jo pelkästään sillä, että käsityöperinne siirtyy sukupolvelta toiselle. Vapaan sivistystyön tarkoituksena on antaa aikuisille kansalaisille mahdollisuuden elinikäiseen oppimiseen. Sivistyksellinen tasa-arvo on, että jokaisella tulisi olla tasavertaiset mahdollisuudet oman persoonallisuuden jatkuvaan kehittämiseen sekä työ-, yhteiskunta- ja kulttuurielämän osallistumisen kannalta riittävien tietojen ja taitojen hankkimista. (Alanen 1985,134.)

Tänään on itsestään selvää, että jokseenkin jokainen kansalais- ja työväenopisto tarjoaa koko maassa kuntalaisille monia mahdollisuuksia omien lahjojensa kehittämiseen myös käden taidon, tieteen, ilmaisun ja liikunnan aloilla. Kansan- ja työväenopistojen kevätnäyttelyt ovat huikaisevan vaikuttava esimerkki tavallisten suomalaisten käden taidoista. Ihan saman näemme käsityökeskuksissa ja neuvontajärjestöjen valtakunnallisissa toimipaikoissa. (Niemelä & Luutonen, 2004, 7-8.)

Kehittämishankkeen tarkoituksena on kehittää kansalaistopiton kurssitarjonnan näkyvyyttä ja saada tietoa mitä tämänhetkiset kurssilaiset tulevaisuudessa haluavat kurssitarjonnalta. Haluttiin selvittää miten tulevaisuudessa haluavat ilmoittautua kursseille ja mistä saavat tiedon kurssitarjonnasta. Tällä hetkellä kurssitarjonta on laaja ja kursseista tiedottaminen on haastavaa. Siksi kehittämishankkeen kyselyiden myötä oli tarkoitus selvittää, mitkä tulevaisuuden ovat tärkeimmät lähteet, joiden kautta kursseille ilmoitaudutaan.

Olen opettanut vuodesta 2008 kansalaisopistolla perinteistä - ja teollistaverhoilua. Kurssilaisia on pääsääntöisesti kymmenen. Kurssi on ollut iltakurssi ja pidetään keskiviikkoisin klo 17.30 - 20.00, lisäksi on järjestetty päiväkurssina kolmen päivän intensiivikursseja, jotka ovat olleet syys- ja hiihtolaman aikaan, koska kurssitila on Lyseon teknisten käsitöiden käytössä. Kurssilaisten kesken olemme miettineet milloin kurssi olisi hyvä pitää, illalla vai päivällä. Myös kellon-aika on aina ollut puheenaiheena.

Siksi ajattelin että teen aiheesta kyselyn myös keväällä 2013 kurssin päätyttyä ja samalla saan tietoa, miten kurssilaiset ovat viihtyneet ja mitä oppineet kurssilla. Yleensä reilut puolet kurssilaisista on ollut uusia kurssilaisia ja olen miettinyt myös mahdollisuutta verhoilukurssille, jossa olisi eri kurssi aloittelijoille ja sitten kurssi, joka olisi tarkoitettu sellaisille jotka ovat tehneet muutaman verhoilutyön ennestään tai olleet verhoilukurssilla aiemmin.

Vuosittain ovat uudet luokanopettajaoppilaat olleet tutustumassa yritykseeni ja myös yhteiskumppanini toimintaan. Olimme saaneet etukäteen kysymyksiä yritystäjyydestä, toimintatavoista ja siitä miten päädyimme alalle sekä koulutukseltamme. Esittelin heille tässä yhteydessä huonekalujen tyylihistorian renessanssista 1950-luvun huonekaluihin. Opiskelijat olivat kotoisin eri paikkakunnilta ja ajattelin kysyä heiltä miten ja mistä he olivat saaneet tiedon ja miten he ovat ilmoittautuneet Rauman kansalaisopiston kursseille.

Rauman kansalaisopiston keväänäyttelyn yhteydessä 14.4.2013 tehtiin kysely myös yleisöltä. Kyselyn perusteella saatiin tietoa siitä miten tulevaisuudessa kurssilaiset haluavat ilmoittautua kurssille ja mistä tiedon saavat kurssitarjonnasta. Keväänäyttely on jokavuotinen tilaisuus joka on maksuton ja siellä on laaja esittely kansalaisopiston kurssilaisten töistä kolmessa kerroksessa. Näytellyssä oli myös työnäytöksiä jotka saivat yleisöltä suurta huomiota ja nämä antoivat käsitystä niille näyttelyyn tulijoille, jotka eivät olleet ennen kansalaisopiston kursseilla olleet.

2 ELINIKÄINEN OPPIMINEN

Vapaan sivistyksen kerronnassa itsekasvatus näyttää korvautuneen sellaisilla uusilla käsitteillä kuin elinikäinen oppiminen, persoonallisuuden monipuolinen kehittyminen, ihmisten monipuolinen kehittyminen ja hyvinvointi. Mutta mikä näiden käsitteiden suhde itsekasvatukseen on? Ilmenevätkö ne edelleen jollain tavalla sivistystyöhön aiemmin liittyneinä korkeimpina ihanteina.

Vuonna 1999 voimaan tulevan vapaan sivistystyön lain tarkoituspykälässä toiminnan tavoitteet ja päämäärät ilmaistaan näin:

Vapaan sivistystyön tarkoituksena on elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta tukea yksilöiden persoonallisuuden monipuolista kehittymistä ja kykyä toimia yhteisössä sekä edistää kansanvanteisuuden, tasa-arvon ja moniarvoisuuden toteutumista suomalaisessa yhteiskunnassa. (Rantala 2012, 33.)

Näyttää siis siltä, että yhteiskunnan kehitykselle halutaan määrittää selkeitä suuntia, mutta yksilön itsensä kehittämisessä omaehtoisuus on vallitseva periaate. Aikuiset ihmiset eivät halua, että heille kerrotaan, miten heidän tulisi kasvatata itseään. Mistä tulevat päämäärät itse kehittämiselle, kun vapaalle sivistykselle aiemmin tyypilliset uskonnolliset ihanteet, opit ihmisten hyvästä elämästä ja humanistiset toisten huomioimisen ihanteet tuntuvat hävinneet? (Rantala 2012, 34.)

Elinikäisen oppimisen lähtökohtana on ajatus, että ihmisen henkinen kehitysprosessi jatkuu läpi elämän. Jokaisella on siis iästään riippumatta mahdollisuus itsensä jatkuvaan ja monipuoliseen kehittämiseen sekä tarvittavien tietojen ja taitojen hankkimiseen. Yksinkertaistettuna tämä tarkoittaa, että ihmisen oppimiskyky ja -halu säilyvät läpi elämän. Vanhenemisen myötä mm. käyttömuistin kuormituskyky heikkenee, mutta vastaavasti asiakokonaisuuksien hallintakyky paranee. Oppimiskyky- ja halu eivät siis aseta esteitä elinikäiselle oppimiselle, mutta aikuisten mahdollisuudet osallistua koulutustoimintaan eivät aina ole tasavertaisia. Työ, perhe ja vapaa-aika voivat olla joskus ylitsepääsemättömän vaikeaa yhdistää toisiinsa. Koulutustoiminnan lähtökohtana tulisi kuitenkin olla elinikäisen oppimisen tavoitteiden toteutuminen. Vapaan sivistystyön keskeise-

nä ajatuksena on taata ihmiselle mahdollisuus elinikäiseen oppimiseen. Elinikäisen oppijan oppimiskaari alkaa peruskoulutuksesta, joka hankitaan ns. virallisen koulutusjärjestelmän piirissä. Peruskoulutuksen jälkeen aikuiset voivat hankkia uusia tietoja ja taitoja tai päivittää jo vanhentunutta osaamistaan. Aikuiset voivat oppia työnsä kautta tai osallistua täydennyskoulutukseen. Myös arkielämä tarjoaa paljon mahdollisuuksia oppia uusia asioita esimerkiksi harrastuksissa. Ikäihmisille suunnattu ikäihmisten yliopisto tarjoaa uusia tapoja opiskella läpi elämän. (Koulutussuunnittelijan Aarrearkku)

Elinikäinen oppiminen pitää sisällään harrastusopinnot joihin myös kansalaisopiston kurssit kuuluvat oleellisesti ja joista Aulis Alanen on kirjassaan Johdatus aikuiskasvatukseen, on todennut näin.

Harrastusopinnot ovat oppijan yleissivistyksen ja persoonallisten taipumustensa kehittämiseksi harjoittamia opintoja, joiden tavoitteet määräytyvät ensisijaisesti omaehtoisen harrastukseen eivätkä jonkin organisaation ammatti- tai muiden tehtävien kelpoisuusvaatimusten mukaan. Harrastusopinnoille on ominaista väljätavoitteinen yleissivistyksellisyys, mikä erottaa ne ammattiopinnoista. Harrastusopinnot ovat vapaavalintainen tapa käyttää vapaa-aikaa, ja olennaista on opintojen perustuminen ensisijaisesti oppijan omaan harrastukseen. Joidenkin harrastusopintojen avulla taas hankitaan valmiuksia tiettyyn harrastukseen, kuten toisen kielenopiskelu jotta voisi perehtyä uuteen kulttuuriin. Tai atk:ta jotta voi harrastaa vaikka valokuvausta. (Alanen 1985. 41- 43.)

3 KEHITTÄMISHANKKEEN TOTEUTTAMINEN

Huonekaluverhoilukurssilaisille on tehty kysely jonka pohjalta saadaan tietoa, minä ajankohtana ja minkälaisia odotuksia heillä on tulevaisuutta silmällä pitäen. Turun yliopiston opettajakoululaitoksen, Rauman yksikön käsityökasvatuksen aineopiskelijoilta saamani kyselyn pohjalta tehty yhteenveto kertoo miten eripaikkakunnilta oleva saa tiedon Rauman kansalaisopiston kurssitarjonnasta ja mikä on helpoin tapa ilmoittautua kursseille. Kevätnäyttelyssä 13.–14.4.2013 tehdyn kyselyn perusteella saatiin tietoa, miten tieto kursseista ja luennoista on saatu ja miten tulevaisuudessa halutaan kursseille ilmoittautua.

Rauman kansalaisopiston sijainti on pääosin tällä hetkellä vuodesta 2000 lähtien ollut samassa rakennuksessa Rauman Lyseon kanssa ja kansalaisopisto käyttää lisäksi muutaman oman opetustilan lisäksi peruskoulun luokkia. Raamalla ja Rauman lähikunnissa on 49 muuta opetustilaa eri kursseille. Nykyisin Lyseon tilalle on kaavailtu esimerkiksi uusia kerrostaloja. Ja siksi Rauman Kansalaisopistolle pitää pikaisesti hankkia uudet tilat.

Keskustellessani asiasta paikkakunnan kansalaisopiston rehtorin kanssa oli hänen huolenaan, että mistä paikka kansalaisopistoille saadaan. Hänen huolenaan oli myös, mitä tapahtuu jos kansalaisopiston kurssitarjonta hajautetaan kaupunki alueelle useaan kohteeseen, eikä ole enää yhtenäistä tilaa, jossa suurin osa kursseista järjestettäisiin. Ja jos käy niin, miten se vaikuttaa kurssien toteutumiseen. Hän toivoi, että kehittämishankkeen tuotoksella saataisiin tietoa siitä miten kurssilaiset tulevaisuudessa ilmoittautuvat eri kursseille. Aiheesta on tehty tutkimus 2007 ja tämän kehittämishankkeen yhtenä tarkoituksena on uuden tutkimuksen perusteelle saada siihen vastaus.

Vuonna 2007 tehtiin kysely miten Rauman kansalaisopiston kurssilaiset saivat tiedon kurssista/luennosta. Mukana oli 45 kurssia ja 3 luentoa. Yhteenvetona tuli tulokseksi kyselyn perusteella, että kotiin jaettu opinto-ohjelma oli 79,3 prosenttisesti se tietolähde mistä kurssitarjonta saatiin. 14 prosenttia kyselyyn vastanneiden mielestä kansalaisopiston kotisivut olivat tietolähde josta kurssitarjonta saatiin. Jokin muu kuin kyselyssä oleva tietolähde oli 12,1 prosenttia vastaan-

neiden mielestä tietolähde kurssitarjonnasta. Jokin muu tietolähteistä suosituin oli ystävä, sukulainen tai edellisen vuoden kurssi.

Rauman kansalaisopisto on vapaan sivistystyön oppilaitos, joka tarjoaa kuntalaisille mahdollisuuksia oma-ehdoiseen elinikäiseen oppimiseen, kansalaisaktiivisuuden lisäämiseen ja ammatilliseen täydennyskoulutukseen. Toiminta alkoi vuonna 1916 Rauman Työväen opintokursseina. Syksyllä 1922 otettiin käyttöön kansalaisopisto-nimi. Viimeaikoina toteutetuista kuntaliitoksista johtuen nykyinen toiminta-alue käsittää Rauman kaupungin ja Eurajoen kunnan. Kansalaisopistoon yhdistettiin Rauman kaupungin kotitalousneuvonta 1.1.1989 ja Rauman kuvataidekoulu 1.9.1993. Ensimmäisinä vuosina opetusohjelmassa oli noin kymmenen opintopiiriä ja noin 100 opetustuntia. Lukuvuonna 2010–2011 toteutui 518 kurssia, opetusta annettiin 16 117 tuntia ja opetukseen osallistui 7992 kurssilaista.

Rauman kansalaisopisto kuuluu siis valtakunnallisessa vertailussa keskisuurten opistojen joukkoon. Tuntimäärältään suurimpia ainealueita ovat kädentaito- ja taideaineet sekä kielet. Tietyt ryhmät ja kurssit jatkavat toimintaansa vuodesta toiseen, mutta opetuksessa on aina huomioitu myös ympäröivän yhteiskunnan muutokset ja uudet koulutustarpeet. Tällä hetkellä vakinaista henkilökuntaa on: rehtori, tekstiilityönopettaja, kieltenopettaja, taideaineiden opettaja, käsityönopettaja, musiikinopettaja, kaksi toimistosihteeriiä ja palvelusihteeri-vahtimestari. Tekstiilityönopettaja toimii apulaisrehtorina ja taideaineiden opettaja myös kuvataidekoulun johtajana.

Opiston yhteydessä toimiva Rauman kuvataidekoulu antaa taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetusta. Siihen osallistuu lukukautena noin 180 lasta ja nuorta. Koulu on aloittanut toimintansa vuonna 1981 vesilaitoksen tiloissa.

Keväällä 2011 käynnistettiin käsityön taiteen perusopetusta antava Käsityökoulu Taitava. Ensimmäisenä syksynä opiskelijoita ilmoittautui yli 30, joten opintoryhmiä perustettiin kaksi. Opetusministeriön laatupalkinto myönnettiin 2008 Rauman kansalaisopistolle.

Kansalaisopiston opinnot on tarkoitettu kaikille seudun asukkaille pohjakoulutuksesta riippumatta. Opisto on aikuisoppilaitos, mutta jotkut opinnot on suunnattu myös alle 15-vuotiaille. Opiston toiminta-alueena ovat Rauman kaupunki ja Eurajoen kunta. Toiminta perustuu lakiin Vapaasta sivistystyöstä ja kuvataidekoulun ja käsityökoulun osalta Taiteen perusopetuksesta säädettyyn lakiin. Toimintaa ohjaa kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta.

Opinto-ohjelma suunnitellaan yhteistyössä monien eri tahojen kanssa vastamaan asukkaiden ajankohtaisia ja paikallisia tarpeita ja se jaetaan kaikkiin talouksiin Raumalla ja Eurajoella. Rauman kansalaisopisto tekee runsaasti yhteistyötä eri lähikuntien kansalaisopistojen kanssa. Rauman opiston piiriin kuuluu myös Eurajoki ja Lappi. Sekä lähikuntien kanssa on paljon yhteistyötä ja yhdistytilaisuuksia. Myös vakkaopiston kanssa on yhteistyötä ja Uusikaupunki/Laitilan kansalaisopistojen kanssa.

Rauman kansalaisopistolla on yhteistyöhanke opetushallituksen kanssa jonka tarkoituksena on viedä Rauman pitsinypläystaitoa Islantiin ja saada sieltä vaihtoehtoisesti taitoja villan käsittelystä.

4 AIKUISOPISKELIJOIDEN NÄKEMYKSIÄ KANSALAIPOISTON OPETUS- TARJONNASTA

4.1 Huonekaluverhoilukurssilaisten kyselyn tulokset

Kevätkauden 2013 loputtua tehtiin kysely huonekaluverhoilukurssilaisilta (N=6). Huonekaluverhoilukurssin toimivuudesta, kehittämisestä ja odotuksista. Tarkoituksena parantaa kurssia ja selvittää missä on jo onnistuttu. Lisäksi haluttiin selvittää, onko tarvetta järjestää eritasen kursseja, joissa olisi aloittelijoille oma ja jo verhoilleille kurssilaisille oma kurssinsa. Nykypäivänä on kierrätys ja kestävä kehitys nostanut päätään ja kiinnostus vanhan kunnostamiseen on päivän trendi. Huonekalujen verhoilukurssi on oiva paikka toteuttaa sitä harrastusta. Vanhojen puutalojen ympäröimä keskusta kaupungissamme on myös yksi syy, miksi vanhan kunnostaminen on tällä seudulla luontevaa. Kysyntää kursseille on ollut ja aina ei ole voitu ottaa kaikkia halukkaita mukaan. Yhteenvetona Rauman kansalaisopiston huonekalujen verhoilukurssista voi tuloksen perusteella sanoa, että uudestaan tullaan kurssille ja sitä suositellaan muillekin. Opetus on ollut hyvää, joskin välillä joutuu sitä odottamaan. Kerran viikossa iltakurssi kiinnosti kurssilaisia ja koulujen lomaviikoilla olevat kurssit olivat hyviä. Vanhojen huonekalujen kunnostaminen kiinnosti, samoin kädentaidon karttuminen. Myös oman työn valmistuminen palkitsi kurssilaisten.

Vastaajista (N= 6) puolet osallistui ensimmäistä kertaa huonekaluverhoilukurssin opetukseen ja ainoastaan yksi vastaajista osallistui kolmatta kertaa opintoihin (kts liite 1). Vastausten perusteella voidaan siis todeta, että puolet kurssilaisista on ollut aiemmin kurssilla ja puolet on uusia kurssilaisia. On hyvä, että osa kurssilaisista on ollut aiemmin huonekaluverhoilukurssilla, niin osa työvaiheista on jo tuttuja ja voi opastaa ensikertalaisia, jos on tarpeen.

Tiedusteltaessa aikuisten odotuksista huonekaluverhoilukurssista tyypillisin tavoite oli, että he saavat oppia uusia asioita verhoilusta. Osa koki, että he halusivat saada oman verhoilutyönsä valmiiksi ohjaajan opastuksessa. Lisäksi vastauksista odotettiin asiantuntijan ohjausta. Kyselyn vastaukset antavat selvästi vaikutelman, että verhoilutyön perusasioihin tarvitaan ohjausta ja opetusta. Osa kurssilaista ottaa liian suuren haasteen kurssin töistä. Etenkin tämä tuli ilmi kurssille osallistuvien ensikertalaisten osalta. Opinto-ohjelmassa kyllä kannus-

tetaan ottamaan helppotekoinen huonekalu verhoiltavaksi ensin, mutta monesti sitä kurssilaiset eivät olleet huomioineet tarpeeksi.

”Minkälaista opetusta ja ohjausta huonekaluverhoilutyöhösi tarvitset”, kysymykseen kurssilaiset vastasivat, että he tarvitsevat ohjausta kaikkiin työvaiheisiin ja kokivat sen hyväksi että opettaja näyttää ensin mallia miten tehdään ja sen jälkeen kurssilaiset jatkavat itse verhoilutyötä. Työt ovat olleet haasteellisia ja näin ollen on monia eri vaiheita esimerkiksi perinteisessä verhoilussa joita ei kurssilainen ole koskaan tehnyt ja monesti pitää opettaa jokainen työvaihe alusta pitäen. Monelle tuottaa vaikeuksia myös työvälineiden käyttö ja kankaan leikkaaminen. Usein ei pelkkä kankaan vaihtaminen huonekaluun riitä, vaan se puretaan alkutekijöihin. Myös pintakäsittelyä tehdään puuosiin ja korjataan pieniä rikkimenneitä osia.

Kysyttäessä huonekaluverhoilukurssilaisilta, mikä sai osallistumaan verhoilukurssille, olivat vastaukset laaja-alaisia. Kiinnostus vanhoihin huonekaluihin ja halu oppia uusi kädentaito olivat monen vastauksessa yleisiä. ”Ystävän suositteleminen” sai myös osallistumaan kurssille ja tyttären syntymäpäivälahjaksi saama rokokoo sohvakalusto sai myös äidin mukaan kunnostaman kalustoa.” Uusi verhoilu huonekaluun” oli myös yksi kannuste osallistua huonekaluverhoilukurssille. Näin huonekalulle saatiin lisää käyttöaikaa ja suvussa pitkään ollut nojatuoli sai uuden käyttötarkoituksen, ja omalla kädentaidolla saatiin aikaan verhoiltavan huonekalu, joka jatkaa elämäänsä käyttöesineenä. Onnistuminen aiemmin huonekaluverhoilukurssilla sai myös tulemaan uudelleen.

Sopivin ajanjakso huonekaluverhoilukurssin pitämiseksi oli kysymysten mukaan”, kerran viikossa iltakurssi”. Suurimmalle osalle kurssilaisia se on ajankoh- ta, jolloin on aikaa tulla kurssille kansalaisopistolle. Myös yhtäjaksoista päivä- kurssia kysytään jonkin verran ja niitä onkin ollut aina syysloma ja talvilomaviik- koina hyvällä menestyksellä. Silloin voivat työt jäädä työsaliin, koska niitä ei tarvitse viedä varastoon muuten päivällä olevien yläkoulun oppilaiden vuoksi.

”Miten kurssi täytti odotukset”, kysymyksiin vastaukset olivat pääsääntöisesti erittäin hyviä. Opetus, avunsaaminen ongelmiin ja työ-olosuhteet olivat erin- omaisia verhoilukurssilla. Oman työn valistuminen oli myös asia joka täytti hyvin

odotukset kurssilla. Huonekaluverhoilukurssia suositeltiin ystäville ja työkavereille ja uudestaan kurssille haluttiin myös osallistua tulevaisuudessakin. Yli puolet kurssilaisista oli sitä mieltä, että kurssin koko oli sopiva. Kysymykseen vastauksena ja kurssinkin aikana sain palautteena, että ryhmässä on kurssilaisia, jotka tarvitsevat toisia enemmän opastusta ja neuvoja ja silloin kaikki evät saa heti apua, kun tarvitsevat. Mielestäni syynä siihen pääosin olivat liian vaativat työt kurssilaisilla, jotka olivat ensimmäistä kertaa huonekalua verhoilemassa.

Kysymykseen ”huonekaluverhoilukurssin kehittämisestä” tuli vastauksia aiheesta, että kun opettajaa ei saa aina tarvittaessa opastamaan omaa verhoilutyötä. Koettiin turhauttavana odottaa vuoroa, jos kurssilla on vielä kymmenestä enemmän kurssilaisia. Kurssilaiset ovat tulleet verhoilemaan yleisesti iltakurssille ja aikaa on aina rajoitetusti n.2,5h ja työt pitää ensin hakea varastosta ja illan päätteeksi viedä sinne. Jokaisella on kiire saada valmiiksi työnsä lukukauden aikana ja osalla siinä onkin iso haaste.

Verhoiltavien huonekalujen varastoinnin suhteen haluttaisiin helpompaa paikkaa ja apuopettaja kaivattiin myös, jos kurssilla on paljon verhoiltavana kalusteita jotka vaativat runsaasti apua valmistuakseen. Varmasti kannattaisi harkita sellaista kurssia jossa kaikki ensin tekevät jonkin helpon verhoilutyön ja sitten otettaisiin työn alle vasta haastavampi työ, kun se on valmis. Järjestämällä alkeiskurssi ja jatkokurssi niille, joilla on jo kokemusta ennestään huonekaluverhoilusta, voisi myös olla ratkaisu ongelmaan.

4.2 Tekstiilityönopettajaopiskelijoiden kyselyn tulokset

Mielenkiintoista oli tehdä kysely opettajaopiskelijoille (N = 14), koska he ovat eri paikkakunnilta ja tieto siitä miten he olivat saaneet kurssitarjonnasta tiedon, kiinnosti kovasti (kts liite 2). Miltei kaikki olivat eri paikkakunnilta, he olivat mukavasti osallistuneet kansalaisopiston kursseillekin. Tullessaan opiskelemaan vieraalla paikkakunnalla ei ole vielä tutustunut paikkakuntaan tai sen ihmisiin, ja siksi kansalaisopisto antaa molempiin hyvät edellytykset ja saa vapaa-aikaan mukavaa tekemistä, jos on tarpeen. Ensimmäisessä kysymyksessä kysyttiin paikkakuntaa mistä lähti opiskelemaan Raumalle. Lähikunnista oli puolet opis-

kelijoista ja Pohjanmaalta oli myös usea opiskelija tullut, ja Pirkanmaan maakunnasta oli kaksi.

Tiedon kansalaisopiston kursseista saivat opettajapopsiskelijat ensisijaisesti kotiin jaetusta kansalaisopiston opinto-ohjelmasta. Kaikkiin koteihin jaettu opinto-ohjelma puoltaa sitä, että siitä saadaan tieto kurssitarjonnasta, koska ulkopaikkakuntalaisille ei tule paikallista päivälehteä ja tieto siinä menisi heiltä hukkaan. Paikkakunnan ilmaisjakeluna oleva kaupunkilehden kautta kyllä viesti menee paremmin perille, koska se tulee varmasti ulkopaikkakuntalaisenkin luettua.

Yhteenveto tekstiilityönopettajien kyselystä voi sanoa, että tulevaisuudessa ilmoittautuminen kursseille tapahtuu internetin kautta. Ainostaan yksi/ neljästätoista vastasi puhelimella. Nykypäivänä internet on kaikkien saatavilla ja koulussa opiskelijoilla on siihen myös mahdollisuus ja kirjastossa jos ei omaa internetyhteyttä ole.

4.3 Rauman kansalaisopiston kevätnäyttelyyn osallistuneiden kyselyn tulokset

Kansalaisopiston kevätnäyttely on vuoden huipentuma kursseilla tehtyjen töiden osalta. Näyttelyiden kävijät koostuvat suurelta osiltaan kansalaisopiston kurssilaisista ja heidän sukulaisistaan tai perheen jäsenistä. Käsityön harrastajat ovat ahkeria näyttelyiden kävijöitä, koska näyttelystä saa uusi vinkkejä tekemisille ja saa ihastella toisten kädentaitoja. Kyselyyn vastasi (N=116) kävijää.

Näyttelyyn osallistuja olivat suurimmaksi osaksi naisia ja naisia myös kiinnosti vastakyselyyn herkemmin kuin miesten. Muutaman pariskunta myös vastasi yhdessä kyselyyn. Kursseille yleisesti myös naiset osallistuvat kursseille isompana ryhmänä kuin miehet.

Suurin osa kyselyyn vastanneista (kts liite 3) on aiemmin osallistunut Rauman kansalaisopisto kursseille. Uusia kurssilaisia oli noin 10 % vastanneista ja vastaamatta jätti myös saman verran. Näyttelyssä käyvät suurimmaksi osaksi henkilöt jotka ovat mukana itse myös kansalaisopiston kurssilla. Tähän kannattaa

tulevaisuudessa markkinoinnista panostaa, että saadaan paikkakunnalta ja lähikunnista mukaan tutustumaan kansalaisopiston erittäin laajaan ja laadukkaaseen opetukseen vaikka kevätnäyttelyiden kautta.

Kevätnäyttelyn kyselyyn osallistuneilta pyydettiin valitsemaan yksi tai useampi tietolähde josta saitte tiedon Rauman kansalaisopiston kurssitarjonnasta. Numeroimalla ne tärkeysjärjestyksen 1. 2. 3 sen mukaan, mistä sait tiedon Rauman kansalaisopiston kurssita.

Kun yhdistetään 1-3 sijalla olevat äänet yhteen, saadaan 337 ääntä. Ja niistä selvänä ykkösenä on ”kotiin jaettu opinto-ohjelma” 33,9 %. Paikkakuntalaiset lukevat omaa päivälehteä, hyvin koska sieltä kurssin löytävät kurssilaiset toiseksi parhaiten 13,1 %. Kansalaisopiston omat kotisivut ovat myös hyvä tietolähde ja sieltä kurssitarjonnan voi halutessaan katso vaikka puhelimen kautta. Lehti-ilmoitus Länsi-suomessa, tieto Länsi-Suomen menolistassa ja lehtiartikkeli kansalaisopistosta saivat yhteensä 21,1 % äänistä, kun haluttiin tietoa mistä kurssitarjonnasta saa tietoa.

Internet on jatkossa suosituin ilmoittautumistapa Rauman kansalaisopiston kurssille, koska 79 vastanneista oli sitä mieltä. Ensi syksynä on ilmoittautuminen illalla netin kautta, ja seuraavana aamuna vastaan otetaan puhelimella vasta ilmoittautumisia kursseille. Suosituimpiin kursseihin haastattelun perusteella ilmoitaudutaan yhtä aikaa internetin ja puhelimen kautta ja näin yritetään varmistaa pääsy halutulle kurssille. Sosiaaliset mediat eivät ainakaan vielä ole kyselyyn vastanneiden mielestä helppo tapa ilmoittautua kansalaisopiston kurssille.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Lähtökohtana kehittämishankkeelle oli että saadaan tämänhetkistä ja tulevaisuuden tietoa miten ja mistä kansalaisopiston kurssitarjontaa löytyy. Lisäksi haluttiin saada tietoa miten helpoimmin voi ilmoittautua kansalaisopiston kurssille.

Kolmen kyselyn perusteella saatiin hyviä vastauksia joista voidaan sanoa, että kansalaisopiston oma kotiin jaettava opinto-ohjelma syksyllä elokuussa ja vuodenvaihteessa tammikuussa ovat ne suurimmat tiedonlähteet joista kurssitarjontaa löytyi. Lehden ilmoitus, menolista ja lehtiartikkeli kansalaisopistosta yhdessä olivat myös huomattava tiedonlähde kurssitarjonnan tiedottamisessa (kts liite 3). Kansalaisopiston ikäjakaumaa en tiedä ja siinä varmaan myös olisi hyvä tutkimuskohde, mutta ajattelisin että keski-ikä on suurin piirtein 40–60 vuotta. Lisäksi voisi selvittää, mikä osuus kansalaisopiston kurssilaisista on naisia ja miehiä arvelisin sen olevan kuitenkin naispainotteinen. Kohderyhmä 40–60 vuotta olevat ovat varmaan myös niitä, jotka lukevat joko kotona tai työmaalla kaupungin päivälehdessä päivittäin ja siten saavat tiedon myös kansalaisopiston kurssitarjonnasta. Siksi paikallisen lehden merkitys on jatkossakin varmaan varteenotettava tiedonlähde kurssitarjonnasta ja luennoista joita kansalaisopistolla järjestetään.

Kehittämishankkeen toteuttaminen oli haastava työ ja materiaalin kerääminen ja sen analysointi veivät aikaa. Kansalaisopiston kevätnäyttelyn kyselyn toteutin niin, että oli itse henkilökohtaisesti paikalla tekemässä kyselyä (kts liite 3) ja sain suullistakin palautetta kansalaisopiston toiminnasta ja se oli erittäin positiivista. Kevätnäyttelyn yhteydessä oli myös oppilaitani verhoilemassa huonekaluja ja kiinnostus verhoilukurssia kohtaan oli hyvä ja kysymyksiä tulevaisuuden verhoilukursseista sain myös. Ensi lukukauden 2013 - 2014 kurssitarjontaa suunnitellessa kannattaa miettiä, minkälaisia verhoilukursseja jatkossa pidetään, että ne vastaavat kysyntää. Jos on mahdollista, kannattaa harkita verhoilukurssia jossa aloitetaan alkeista, erimerkiksi pikkutuolista tai rahista. Jatkokurssilla verhoiltaisiin sitten haasteellisimpia töitä, ja toinen verhoilukurssi jossa kurssilaiset olisivat jo ennestään verhoilleet huonekaluja tai olleet aiemmin verhoilukurssilla.

Kansalaisopistoon ilmoittaudutaan ensi syksynä netin kautta ja puhelimella otetaan vastaan vasta ilmoittautumisia seuraavana päivänä. Kyselyiden (liitteet 1,2,3) pohjaltakin tulos on, että netti on helpoin ja suosituin tapa ilmoittautua kansalaisopiston kursseille.

Rauman kansalaisopiston tietotekniikka tai digikuvaus ja kuvankäsittely kurssilla valmistetaan videofilmi opiston käyttöön. Videota esitellään messuilla ja tilaisuuksissa, jossa halutaan tuoda Rauman kansalaisopiston kurssitarjonnan monipuolisuutta esille.

Rauman kaupunkiin tuleville uusille asukkaille jaetaan esitteitä ja Rauman kansalaisopiston kurssitarjontaa on yksi hyvä vaihtoehto uusille Raumalaisille tutustua paikkakuntalaisiin ja paikkakuntaan, ja saada vapaa-aikaan mielekästä toimintaa niin aikuisille kuin lapsille. Myös vapaan sivistystoiminta on hyvä kanava tutustua paikkakuntalaisiin sen toimintaan. Kansalaisopisto on maahanmuuttajille tärkeä, uuden kielen oppimisen vuoksi, sekä myös hyvä paikka tutustua ja oppia uutta kulttuuria ja tuoda omaa kulttuuria tunnetuksi.

Lapsille Rauman käsityökoulu Taitava ja Rauman kuvataidekoulu ovat vapaaehtoisia opetuksia. Kuvataidekoulussa annetaan taiteen yleisen oppimäärän perusopetusta. Opetus alkaa peruskursseilla, joiden suorittamisen jälkeen siirrytään opiskelemaan työpajoihin. Työpajan voi valita oman kiinnostuksen mukaan, maalauksesta grafiikkaan.

Käsityökoulu Taitavassa opetuksen tavoitteena on, että oppilaan taidot ja tiedot, tekniikoiden ja materiaalien sekä työvälineiden monipuolinen tuntemus ja hallinta kehittyvät. Lisäksi opitaan esteettistä, visuaalista ja kulttuurista osaamista sekä perinteen taitamista. Käsityökoulussa mm. ommellaan, painetaan kangasta, huovutetaan, muovillaan savesta, tehdään puutöitä – opitaan erilaisia käsityötekniikoita ja käytetään monipuolisesti erilaisia materiaaleja. Käsityökoulussa opetus on säännöllistä ja tavoitteellista, pitkäjänteistä toimintaa, jossa oppilaat voivat kehittää itsensä ilmaisemista ja löytää elämänsä rikastuttavan elinikäisen harrastuksen. Käsityönopeus antaa valmiuksia myös ammattiopinnoille.

Aikuisille on tarjontana yli 600 kurssia ja 16 000 tuntia eri alojen opetusta tänä vuonna 2012, joista jokaiselle löytyy kiinnostuksen kohteita. Kurssitarjontaan voi tutustua Rauman kansalaisopiston sivuilla, www.rauma.fi/kansalaisopisto.

Yhteistyötä Rauman kaupungin kanssa on jatkossakin ja kun Rauman kansalaisopisto täyttää 2016 sata vuotta, mahdolliset yhteiset projektit ovat ajankohtaisia. Rauman kaupunki ylläpitää myös sivustoa jossa on ajankohtaisia asioita ja tapahtumia. Rauman kansalaisopistolla on myös mahdollisuus antaa omaa informaatiota tämän kautta.

Nykypäivänä internetin kautta tavoittaa nopeasti ja edullisesti kaupunkilaiset. Sosiaalisen median kautta voidaan informoida luennoista tai uusista kursseista tehokkaasti. Pitää vain saada vielä enemmän käyttäjiä Rauman kansalaisopiston sosiaalisen median sivustolle. Esimerkiksi siten, että aina kun on ilmoitus lehdessä, tapahtuma tai jokin muu jossa voi näkyvästi laittaa tiedon, että kansalaisopistoa voi käydä klikkaamassa facebookissa.

Rauman kansalaisopistolla on oma Opistolaisyhdistys ry jonka jäseneksi kurssilaiset voivat liittyä. Opistoyhdistyksen jäsenet saavat alennuksia erilaisiin Raumalaisiin yrityksiin, joista voi hankkia tarvikkeita kurssitoiminta varten. Kaikki yritykset eivät varmaan tiedä miten laajaa ja miten paljon kansalaisopistolla on kurssitoimintaa ja sitä kannattaisi tiedottaa yrityksiin, koska 600 kurssin ja noin 16 000 kurssilaisen erilaiset tarvikkeet eivät ole mikään pieni summa euroja. Ja yhteistyöllä yritysten kanssa varmaan saadaan hyviä tuloksia.

Tulevaisuudessa yhä harvemmalla on kotonaan enää sellaisia perinteisiä työkaluja joiden kanssa voisi vaikka korjata kaapinoven taikka taulun kehyksen, vaikka taitoa ja mielenkiintoa olisi. Lisäksi harvalla on sellaisia tiloja, jossa se olisi mahdollista nikkaroida. Siksi kansalaisopisto kannattaisi markkinoida myös ”pajana”, jossa itse voisit korjata kotiasi.

Tulevaisuudessa voisi selvittää, miten kansalaisopisto voisi verkostoitua, vaikka toisen asteen ammattioppilaitosten taikka kansanopistojen kanssa. Kannattaisi myös tutkia mahdollisuuksia, miten kansalaisopistot sopisivat ammattitutkintojen

osa-alueiden toteuttamispaikoiksi ja miten kansalaisopistoja voisi hyödyntää näyttötutkintojen toteutumisessa. Vallinnaiset opinnot esimerkiksi. Vapaa sivistystyö myös mahdollistaa eri alojen, - kansalaisuuksien, ja ikäisten ihmisten yhteisesti osallistumaan kurssitoimintaan.

LÄHTEET

Alanen, A. 1985. Johdatus aikuiskasvatukseen: Radion aikuiskasvatuksensarja ensimmäisen osan oppikirja.

Keskinen, S. & Salo, P. & Saloheimo, L. 2012. Vapaus ja vastuu: Vapaan sisäistystyön kehittämisen edellytykset. Vapaan sivistystyön yhteisjärjestö ja Kansanvalistusseura. Vantaa: Hansaprint Oy

Koulutussuunnittelijan aarrearkku.

Saatavilla <http://www.okry.fi/aarrearkku/index.html> luettu 25.4.2013

Niemelä, S. & Luutonen, M. 2004. Taitava ihminen – toimiva kansalainen: Aikuisopiskelun motiiveja ja merkityksiä. Vapaan sivistystyön yhteisjärjestö ja Kansanvalistusseura. Vantaa: Dark Oy

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980632> luettu 25.4.2013

LIITTEET

LIITE 1

Rauman kansalaisopiston / huonekalujen verhoilukurssin kysely

Rauman Kansalaisopisto/ huonekalujen verhoilukurssi ajalla 2012-2013

Tarkoituksena on kehittää nykyisestään kansalaisopiston verhoilukursseja, sekä selvittää mikä ajankohta on paras kursin järjestämiselle.

1.Oletko ennen ollut verhoilukurssilla

en ole ___ kerran ___ useammin, montako kertaa ___

2.Minkälaiset odotukset verhoilukurssista Sinulla oli

3.Minkälaista opetusta ja ohjausta tarvitsit verhoilutyösi tekemiseen

4. Mikä sai Sinut osallistumaan kansalaisopiston verhoilukurssille

5. Minkälainen viikonpäivä, aika tai ajanjakso on mielestäsi sopiva Sinulle verhoilukurssin pitämiselle

yhtäjaksoinen päivävuoro ___ aika klo ___ - ___

yhtäjaksoinen iltavuoro ___ aika klo ___ - ___

viikon yhtäjaksoinen kurssi ___ aika klo ___ - ___

kerran viikossa päivävuoro ___ aika klo ___ - ___ iltavuoro ___ aika klo ___ - ___

kaksi-kertaa viikossa päivävuoro ___ aika klo ___ - ___ iltavuoro ___ aika klo ___ - ___

jokin muu vaihtoehto kurssin ajankohdalle ja ajalle

mikä _____ aika klo ___ - ___

6. Miten hyvin verhoilukurssi täytti odotuksesi eri osa-alueissa

	erittäin hyvä	hyvä	en osaa sanoa	huono	erittäin huono
opetus	___	___	___	___	___
oman työn valmistuminen	___	___	___	___	___
avun saaminen ongelmissa	___	___	___	___	___
suosittelisitko kurssia muille	___	___	___	___	___
toimiko työskentely olosuhteet	___	___	___	___	___
oliko ryhmän koko sopiva	___	___	___	___	___
kiinnostaisiko uusi kurssi	___	___	___	___	___

7. Mitä muita parannus- tai kehittämiskohteita ja uusia ideoita Sinulla on kursin suhteen

Kiitos vastauksistasi!

LIITE 2

Rauman kansalaisopiston / kurssit ja luennot ajalla 2012-2013 ja 2013-2014
Turun yliopiston opettajakoululaitoksen, Rauman yksikön, tekstiilityönopeettajien
kysely

Rauman Kansalaisopisto/ kurssit ajalla 2012 – 2013 ja 2013-2014

Tarkoituksena on kehittää nykyisestään kansalaisopiston toimintaa, sekä selvittää mistä sait tiedon kursseista, ja miten haluat tulevaisuudessa ilmoittautua kurssille.

1. Paikkakunta jolta lähdit opiskelemaan Raumalle_____

2. Valitse yksi tai useampi tietolähde ja numeroi ne tärkeysjärjestyksen mukaan miten sait tiedon Rauman kansalaisopiston kursseista.

___ kotiin jaettu opinto-ohjelma

___ kansalaisopiston kotisivut

___ lehti-ilmoitus

___ Länsi-Suomen menolista

___ Ganal TV:n teksti-tv

___ Radio Ramona

___ lehtiartikkeli kansalaisopistosta

___ kansalaisopiston toimisto/opettajat

___ ilmoitustaulu, erilliset esitteet

___ Facebook

___ Twitter

___ muu, mikä?_____

3. Mikä olisi mielestäsi helpoin tapa ilmoittautua tulevaisuudessa Rauman kansalaisopiston kursseille.

___ puhelimella

___ internetissä

___ sosiaalisessa mediassa, mikä? _____

___ ilmoittautumalla toimistolla

___ muu, mikä? _____

LIITE 3

Rauman kansalaisopiston / kurssit ja luennot ajalla 2012-2013 ja 2013-2014
Kevätnäyttelyn 14.4.2013 kysely

Rauman Kansalaisopisto/ kurssit tai luennolle, ajalla 2012 – 2013 ja 2013-2014

Tarkoituksena on kehittää nykyisestään kansalaisopiston toimintaa, sekä selvittää mistä sait tiedon kursseista, ja miten haluat tulevaisuudessa ilmoittautua kurssille.

1. Olen uusi opiskelija ___ Olen opiskellut aiemmin tässä kansalaisopistossa ___

2. Valitse yksi tai useampi tietolähde ja numeroi ne tärkeysjärjestyksen mukaan miten sait tiedon Rauman kansalaisopiston kursseista.

___ kotiin jaettu opinto-ohjelma

___ kansalaisopiston kotisivut

___ lehti-ilmoitus

___ Länsi-Suomen menolista

___ Ganal TV:n teksti-tv

___ Radio Ramona

___ lehtiartikkeli kansalaisopistosta

___ kansalaisopiston toimisto/opettajat

___ ilmoitustaulu, erilliset esitteet

___ Facebook

___ Twitter

___ muu, mikä? _____

3. Mikä olisi mielestäsi helpoin tapa ilmoittautua tulevaisuudessa Rauman kansalaisopiston kursseille.

___ puhelimella

___ internetissä

___ sosiaalisessa mediassa, mikä? _____

___ ilmoittautumalla toimistolla

___ muu, mikä? _____

Nimi _____

puh. _____

